

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์ หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/64

วันที่ 14 - 15 มิถุนายน 2562

จาก อบต.จอมสวรรค์ อ.แม่จัน จ.เชียงราย ผู้เข้าร่วมทั้งหมด 60 คน

นายสิทธิศักดิ์ อภิกุลชัยสุทธิ นายอำเภอ

แม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวต้อนรับคณะผู้เข้าร่วมอบรมฯ จาก อบต.จอมสวรรค์ อ.แม่จัน จ.เชียงราย ได้เกริ่นถึงความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ว่าในอดีตที่ผ่านมาก่อนที่จะมีโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามาในพื้นที่นั้น เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องการค้าขายยาเสพติด และกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่กดขี่ข่มเหงชาวบ้านในพื้นที่ ตลอดจนในพื้นที่เป็นพื้นที่ที่อยู่ติดกับแนวชายแดน ยาเสพติดจึงมีช่องทางผ่านการลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่บริเวณอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ และกระจายยาเสพติดไปสู่ในภูมิภาคอื่นๆ ในประเทศไทย ซึ่งการประมาณการยาเสพติดที่ไหลเข้าสู่ประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561 จำนวน 126,895 บาท รัฐบาลเสียงบประมาณในการแก้ไขปัญหาเสพติดมากถึง 13,226 ล้านบาท และต้องเสีย

รายได้เมื่อถูกคမ်း 26,621 ล้านบาท หลังจากมีการจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่แล้ว โครงการร้อยใจรักษ์จึงได้เข้ามาในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับคนในพื้นที่ โดยเห็นว่าชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่ค้าขายยาเสพติด เนื่องจากขาดโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริต โครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งเป็นโครงการตามพระดำริสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี โดยให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการโดยใช้การพัฒนาทางเลือก ด้วยศาสตร์พระราชา และตำราแม่ฟ้าหลวง ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ และให้โอกาสคนในการ ลด ละ เลิก ยาเสพติด อย่างยั่งยืน

โดยใช้กระบวนการในการพัฒนาด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดผลอย่างยั่งยืนและเกิดเป็นรูปธรรมต้องเน้นย้ำ คือ การทำประชาคมกับชาวบ้านให้เห็นด้วยร้อยละ 80 ของประชากรที่มีทั้งหมด หากชาวบ้านไม่เห็นด้วยหรือไม่ร่วมด้วย เกิดความล้มเหลวตั้งแต่ยังไม่ได้เริ่ม

รวมถึงการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีพลอากาศเอกประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มาตรวจเยี่ยม

โครงการฯ และกล่าวว่าปัญหาหาเสพติดเป็นปัญหา
ระดับประเทศ ไม่ใช่เพียงที่บ้านห้วยसान จึงมีนโยบาย
ให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4
จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และ
พะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยให้มูลนิธิปิดทองหลัง
พระฯ ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้แนวทาง
พระราชดำริ “การเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

หลักการพัฒนาทางเลือก ในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายยุทธชัย ตาห่อ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่
ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหา
สาระสำคัญ คือ 1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็น
ศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม
สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้
ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่
รอด นั่นคือ สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่
สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถ
เพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงิน และพึ่งพา
ตนเองได้ 3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่
ครอบคลุมทุกมิติ โดย โครงการร้อยใจรักษ์ได้มีการ
สำรวจข้อมูลจริงพร้อมทั้งการคืนข้อมูลให้ชาวบ้านรู้
ปัญหาของตนเอง และ 4. การวัดผลการพัฒนาที่
ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ใน
แต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและ
นำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

การเรียนรู้ระบบน้ำ

1

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำ โดยใช้อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ขณะที่ฉาบปูนอ่างพวงเรียบร้อยแล้ว สามารถนำน้ำลงบ่อได้ทันทีหรือไม่

ตอบ : สามารถนำน้ำลงในบ่อได้เลย

ถาม : อ่างพวงสันเขา ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคใช้หรือไม่

ตอบ : ใช้ในการเกษตร

ถาม : เพราะเหตุใด จึงต้องกรอกน้ำใสในกัลกน้ำก่อนการใช้งาน

ตอบ : เพื่อให้เกิดแรงดันภายในท่อ จะช่วยให้น้ำที่อยู่ข้างล่างสามารถไหลขึ้นมาผ่านระบบท่อได้

2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาว ไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้าน และสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่านุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : เราสามารถเปลี่ยนยอดมะม่วงได้หลายพันธุ์ในต้นเดียวได้หรือไม่

ตอบ : ได้ สามารถเปลี่ยนได้หลายพันธุ์ในต้นเดียว จะเสียบบาชนก น้ำดอกไม้ ได้ แนะนำให้ต้นพันธุ์เป็นมะม่วงตลับนาค เพราะมีความแข็งแรง รากหากินเก่ง ทนต่อหน้าแล้ง

ถาม : พื้นที่แปลงสาธิต 13 ไร่ นี้ ทำการเช่าพื้นที่ของชาวบ้านใช่หรือไม่

ตอบ : ใช่ เช่าไร่ละ 1000 บาทต่อปี และจ้างรายวันให้กับเจ้าของสวนวันละ 300 อีกด้วย

ถาม : เมื่อโครงการร้อยใจรักจะมีแนวทางในการดำเนินโครงการเพียง 9-12 ปี หลังจากนั้นพื้นที่แปลงสาธิตนี้จะเป็นของชาวบ้านเลยหรือไม่

ตอบ : ใช่ เป็นของชาวบ้านเจ้าของพื้นที่ และใช้พื้นที่แปลงนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชาวบ้านในชุมชนโครงการฯ และเป็นທີ່สำหรับศึกษาดูงานต่อไปในอนาคต

ถาม : ทุเรียนในแปลงสาธิตฐานการเรียนรู้นี้ ปลูกมาได้กี่ปี มีต้นที่ตายหรือไม่

ตอบ : ประมาณ 8 เดือน มีต้นที่ตายบ้าง สาเหตุคือรากเน่า และใบไหม้

ถาม : ทำไมถึงต้องใช้สแลนบังแดดให้กับต้นทุเรียนที่ปลูก

ตอบ : เพื่อไม่ให้แดดส่องต้นมากเกินไป จะทำให้ใบไหม้ ต้องทำเป็นร่มเงาให้ต้นทุเรียนไม่ได้รับแสงแดดมากเกินไป

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800-1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร 1 ไร่ 1 แสน (เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : พื้นที่ 1 ไร่ 1 แสน ต้องเป็นพื้นที่ราบหรือต้องเป็นพื้นที่ดอนจึงจะสามารถเพาะปลูกได้

ตอบ : สามารถทำได้ในทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ราบหรือพื้นที่ดอน แต่สิ่งที่ควรคำนึงคือ ควรต้องใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์

ถาม : ผลผลิตที่ได้ในการเพาะปลูกของ 1 ไร่ 1 แสนที่อยู่ในพื้นที่โครงการ หรือแปลงสาธิตนี้นำไปขายที่ไหน

ตอบ : ขายให้กับโครงการ เพื่อที่โครงการจะได้นำไปประกอบอาหารให้คนในโครงการทาน แต่ส่วนที่เหลือ

โครงการก็จะนำไปขายไว้ในตลาดชุมชน และหากมีจำนวนมากพอก็จะส่งขายในตลาดภายนอก

ถาม : ทำไมถึงต้องตั้งกลุ่มผู้ปลูกข้าว

ตอบ : เพื่อที่จะสามารถต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางได้

การทำปศุสัตว์

4

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ราคาหน้าเนเปียร์ ท่อนพันธุ์ละเท่าไร

ตอบ : ราคาปัจจุบันตกที่ท่อนละ 1 บาท

ถาม : การขยายพันธุ์หน้าเนเปียร์ มีวิธีการอย่างไร

ตอบ : ใช้วิธีการปักชำ ทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ ให้แตกกอ

ถาม : เปิดพันธุ์กากีแคมเบล แม่พันธุ์ราคาเท่าไร

ตอบ : 180 บาท ต่อตัว

ถาม : อัตราการให้ไข่ ต่ออาทิตย์ ไหวหรือไม่

ตอบ : หากเทียบตามอัตราการเลี้ยงที่ 40 ตัว ภายใน 1 อาทิตย์ จะได้ไข่อยู่ที่ 1-2 แผง โดยประมาณ

ถาม : ท่อนพันธุ์หญ้า สามารถซื้อได้จากแหล่งใด

ตอบ : สามารถสั่งซื้อได้ทั่วไปจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันมีการเพาะปลูกอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ

ถาม : การขยายพันธุ์หญ้า สามารถใช้เมล็ดในการเพาะขยายพันธุ์ได้หรือไม่

ตอบ : แบบเมล็ด สามารถเพาะพันธุ์ได้ แต่จะโตช้า และอัตราการรอดชีวิตต่ำกว่าแบบการใช้ท่อนเพาะขยายพันธุ์

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพติดตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผ่า สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตตรึมเร็ว เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ

ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยน

ถาม : ในกรณีช่วงที่คุณส่องแสงและเพื่อนๆ เสพยาเสพติดในป่า ได้รับประทานอาหารบ้างหรือไม่

ตอบ : ช่วงที่เสพยาเสพติดในป่ากับเพื่อนๆ จะพกเพียงเกลืออย่างเดียวที่ติดตัวเข้าไป และจะหาของป่า เช่น ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ป่า ประทังชีพในป่าระหว่างนั้น

ถาม : ทหารไทย หรือทหารประเทศเพื่อนบ้าน ได้มีการตรวจลาดตระเวนในแถบป่าชายแดนบ้างหรือไม่

ตอบ : ได้มีการตรวจลาดตระเวนตลอด แต่เราสามารถหลบเลี่ยงมาได้ เพราะทหารว่าจะช่วยในการสอดส่องและส่งสัญญาณให้เราหลบหนีทุกครั้ง

ถาม : คุณส่องแสงมีรายได้มาจากที่ใด และนำรายได้ส่วนใดซื้อยาเสพติดเสพ

ตอบ : รายได้จากการล่าสัตว์ป่าแล้วนำมาขาย ถึงจะนำเงินที่ขายได้มาซื้อยาเสพติดเสพ

ถาม : คาดหวังว่าการเสพยาจะช่วยให้ขยันขึ้นใช่หรือไม่

ตอบ : เสพเพราะต้องการแรงในการทำงาน ทำให้รู้สึกขยัน และอยากทำงานตลอดเวลา แต่หลังจากที่ยาหมดฤทธิ์จะรู้สึกอ่อนเพลีย ง่วงนอนตลอดเวลา

ถาม : วิธีเสพยาเสพติด เป็นอย่างไร

ตอบ : เสพโดยผ่านการสูบควัน จากบ้องไม้ไผ่ โดยค่อยๆ เติมน้ำมันตะเภาหรือสองเม็ด

ถาม : ระหว่างการกินและการเสพควัน แบบใดถึงจะออกฤทธิ์เร็วมากที่สุด

ตอบ : แบบกินจะออกฤทธิ์ไวกว่า แต่จะมีอาการกระหายน้ำบ่อยกว่า

ถาม : ยา 1 ถุง 200 เม็ด ใช้ระยะเวลาในการสูบนานหรือไม่

ตอบ : ประมาณ 3 ชั่วโมง

ถาม : หลังจากเสพแล้วจะสามารถมีแรงได้อีกนานหรือไม่

ตอบ : สามารถนอนและมีแรงหาของป่าได้นานถึง 4 วัน 4 คืน แต่หลังจากนั้นจะมีอาการอ่อนเพลีย ง่วงนอน

ถาม : ราคาการซื้อยาที่ฝั่งประเทเพื่อนบ้าน ราคาเท่าไร

ตอบ : ซื้อฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน ถุงละ 1,500 บาท หากซื้อในประเทศ ถุงละ 4,500 บาท

การแลกเปลี่ยนภาค ราชการกับการดำเนิน การโครงการร้อยใจรักซ์

นายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้และ นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้ เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักซ์ และได้บรรยายถึงความ เป็นมาเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหา กลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัด ประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมี ชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า ร้อยละ 80 และที่ประชุม เห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักซ์ทั้งหมด

ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยส้าน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม หลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูลให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้าร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนั้น ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรมการแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : หากพื้นที่อื่นมีความต้องการนำผู้ติดยาเสพติดมาเข้าร่วมเป็นอาสาทำดีด้วย จะสามารถนำมาได้หรือไม่

ตอบ : ในตอนนี้ยังสามารถรับพื้นที่อื่นได้ เนื่องจากต้องทำในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ให้สำเร็จ จนเป็นพื้นที่ที่ใสสะอาดปลอดยาเสพติดก่อน ถึงจะขยายไปในพื้นที่อื่น

นายปิติธรรม ฐิตินนตรี ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

ให้ข้อคิดแก่คณะผู้เข้าอบรมทั้ง 60 คน โดยได้เปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญขององค์ความรู้ที่ผู้เข้าอบรมได้รับในระยะเวลา 2 วัน 1 คืน นั้นน้อยมากหากเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ในสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชากรที่ 9 ได้ทำมา และได้เน้นย้ำถึงหลักคิดและแนวทางการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการใช้ องค์ความรู้ 6 มิติ ได้แก่ มิติน้ำ มิติดิน มิติเกษตร มิติป่า มิติสิ่งแวดล้อมและมิติพลังงานทดแทน ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมในการทรงแก้ปัญหาของชุมชนเยาวชนและครอบครัว และได้เชื่อมโยงการอบรมแลกเปลี่ยนในครั้งนี้กับหลักงาน ในหัวข้อ “การระเบิดจากข้างใน” ในการนำสิ่งที่ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้ฟัง จากโครงการฯ ไปต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ สร้างโอกาสให้คนในชุมชนและอีกข้อคือ “ขาดทุนคือกำไร” การที่ได้มาเรียนรู้แม้จะเสียเวลาแต่ได้สิ่งที่มีค่ากลับไป

ได้มอบการบ้านให้ผู้เข้ารับการอบรม 2 ข้อ คือ

1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ

2) ให้เสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการ คือ โครงการต้องมาจากปัญหาและความต้องการของชุมชนซึ่งผ่านความเห็นชอบจากการประชุม มีส่วนร่วมของ อปท. โดยใช้บของ อปท.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านสละแรงงาน สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จในงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุกอปท. จะได้มาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะตรวจเยี่ยมลงไปติดตามในพื้นที่ ว่าหลังจากอบรมแล้ว อปท. ใดมีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมในหลักสูตรที่ 2

การสรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็ไม่สามารถพัฒนาได้

เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการอบรม

1. การเลี้ยงไก่ดำพันธุ์ภูพาน 3 สายพันธุ์ คือ
2. ไก่ดำพันธุ์ภูพาน 1 ขนสีดำ ไก่ดำพันธุ์ภูพาน 2 ขนสีขาว และ ไก่ดำพันธุ์ภูพาน 3 ขนสีทอง
3. ไก่ดำพันธุ์ภูพาน จะมีกระดูกสีดำ เนื้อสีดำ และเครื่องในสีดำ
4. อาหารลดต้นทุน โดยใช้หญ้าเนเปียร์หวาน พันธุ์อิสราเอล
5. การเพาะพันธุ์ และขยายพันธุ์หญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอล
6. การเรียนรู้สูตรอาหารลดต้นทุน
7. อาหารลดต้นทุน สามารถเก็บได้นาน 45 วัน สามารถใช้เลี้ยงวัว
8. การจัดตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยา/วัคซีน กองทุนอาหารสัตว์ และกองทุนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน
9. การจัดตั้งทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่ เพื่อช่วยในการส่งเสริม และลดอัตราการตายในพื้นที่
10. การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
11. การพัฒนาเครื่องมือการเกษตรขนาดเล็ก เพื่อลดรายจ่ายในชุมชน โดยการตั้งโรงสีเองในชุมชน
12. การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยหมักชีวภาพ
13. วิธีการขยายหัวเชื้อสารชีวภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้ในแปลงการเกษตร
14. การแบ่งพื้นที่การเกษตรใน 1 ไร่ 1 แสน ออกเป็น 3 ส่วน คือ บ่อน้ำ การปลูกพืชหมุนเวียน และปศุสัตว์
15. การปลูกพืชหมุนเวียนใน 3 ระยะ คือ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
16. การขายผลผลิตทางการเกษตรในชุมชน เพื่อสร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชน
17. การผลิตและการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างถูกต้อง
18. การแบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน คือ ป่าใช้สอย เพื่อการฟื้นฟูต้นน้ำ โดยการปลูกป่าไผ่ ที่เนินเขา การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเนินเขา ที่ดอน การปลูกพืชผสมผสาน และที่นา การเพิ่มผลผลิตข้าว และการปลูกพืชหลังนา
19. การสนับสนุนให้ชาวบ้านและเกษตรกรในพื้นที่ปลูกพืชปรับภูมิทัศน์ เช่น เหลืองอินเดีย จั๋งดอกแดง และหางนกยูง เพื่อความสวยงาม และให้ร่มเงากับต้นกาแฟโรบัสต้า
20. การรวมกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน เพื่อต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
21. การผลิตผลผลิตทางการเกษตรให้มีคุณภาพ โดยการขอมาตรฐานรองรับ GAP
22. การหาตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่
23. อ่างพวงสันเขามี 2 ประเภท คือ อ่างพวงพลาสติก และอ่างพวงชอยซีเมนต์
24. การทำอ่างพวง ควรทำที่กลางสันเขา ป้องกันการเกิดแนวดินสไลด์
25. การใช้ระบบกักน้ำ ในการลำเลียงน้ำจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ หรือ จากบ่อแม่ สู่บ่อลูก สู่บ่อหลาน
26. อ่างพวงสันเขา สามารถใช้กับพื้นที่รับน้ำทางการเกษตรได้ประมาณ 12-20 ไร่

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

1. การนำหญ้าเนเปียร์หวานพันธุ์อิสราเอลไปขยายพันธุ์ในพื้นที่ เพื่อนำมาใช้เป็นอาหารสัตว์
2. การนำสูตรอาหารลดต้นทุนไปใช้ และขยายผลในพื้นที่
3. การนำความรู้ตามศาสตร์พระราชา ไปขยายผลให้กับคนในชุมชน
4. การบริหารจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
5. การสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจในชุมชน
6. การสร้างอ่างพวงสันเขาในพื้นที่ เพื่อปรับใช้ในพื้นที่ทางการเกษตร

การประเมินความพึงพอใจ รุ่นที่ 1/64 อบต.จอมสวรรค์ อำเภอจัน จังหวัดเชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	94.83	5.17	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	77.59	22.41	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	65.52	27.59	6.90	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	91.38	8.62	-	-
วิทยากรมีความรู้	94.83	5.17	-	-
สถานที่อบรม	93.10	6.90	-	-
สถานที่พัก	84.48	15.52	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	91.38	8.62	-	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 58 คน จาก 60 คน